

La Renaixença (I)

Situació de la llengua catalana al segle XIX

Literatura Catalana III

La Renaixença (I)

Situació de la llengua catalana al segle XIX

- ▶ A principis del segle XIX pràcticament la única llengua de Catalunya era el català. Hi havia cert coneixement del castellà per part dels sectors il·lustrats, però poc profund ni sistemàtic. Hi havia monolingüisme a casa, al carrer i amb l'Administració.
- ▶ L'ensenyament es feia bàsicament en català, per comoditat i eficàcia, no per consciència de fidelitat lingüística. La fidelitat lingüística al començament del XIX és deguda també al desconeixement del castellà.
- ▶ El català esdevé la llengua de transmissió ideològica durant tot el XIX, tant per part dels polítics com de l'Església. Hi havia dos canals de comunicació:
 - ▶ El castellà per a les publicacions destinades als sectors cultes
 - ▶ El català per als sectors populars (publicacions satíriques, sermons...)
- ▶ L'Església comença un procés de castellanització degut també a la voluntat del poble d'imitar les classes elevades.

La Renaixença (I)

Situació de la llengua catalana al segle XIX

- ▶ La situació, però, no era tan clara amb dos nivells d'ús de la llengua molt ben definits: castellà per a actes oficials i protocolaris i català per a la vida real.
- ▶ Hi ha tota una sèrie de factors que influeixen en el detriment de l'ús del català:
 - ▶ La progressiva consolidació de l'Estat espanyol
 - ▶ L'augment de l'escolarització
 - ▶ L'increment del prestigi del castellà com a llengua social i de cultura
 - ▶ La creixent imitació dels sectors dirigents i de les seves pràctiques
- ▶ Parlar en castellà es comença a veure com un acte de qualitat superior.
- ▶ Amb una escolarització molt simple i cada vegada més castellanitzada i sense una gramàtica establerta, el català perd entitat i a la dècada del 1860 es troba en un seriós risc de desaparèixer o corrompre's fins esdevenir irrecuperable.
- ▶ Aquesta moda de parlar castellà no es va materialitzar perquè hi havia un gran desconeixement de la llengua que provocava la incomunicació.

La Renaixença (I)

Situació de la llengua catalana al segle XIX

Llengua literària

- ▶ Si bé a principis del XIX el català és present a pràcticament tots els àmbits de la societat, en la literatura la seva situació és gairebé crítica.
- ▶ La producció literària es limita a expressions de cultura popular i religiosa, que és molt abundant i resultarà d'una importància cabdal per a la recuperació.
- ▶ No existeix una literatura de consum en català (la més habitual: novel·les de fulletons i cròniques d'actualitat política). Però es comença a veure un interès per obres publicades en català.
- ▶ Tot i això, la voluntat de recuperar la llengua s'inicia amb característiques elitistes, prova d'això és la circumscripció dels Jocs florals a la poesia. Va ser el teatre el gènere que va popularitzar la literatura catalana.
- ▶ A finals dels anys 60, es pot parlar d'una normalitat literària, tot i que no cultural.

La Renaixença (I)

Situació de la llengua catalana al segle XIX

Reivindicació i normalització

- ▶ A la dècada dels 60 es comença a reivindicar l'oficialització del català. Hi havia normalització literària, però no en els altres usos.
- ▶ El 1887 es fa una proposta de normalització basada en:
 - ▶ Primera ensenyança del català a les escoles
 - ▶ Ús del català per part de les institucions polítiques a les reunions i debats, etc.
 - ▶ Ús del català als tribunals de justícia
 - ▶ Creació d'una càtedra de dret català a la Universitat de Barcelona
- ▶ La llengua esdevé així l'element clau del sentiment nacionalista perquè afectava tothom, amb independència del seu signe polític (recordem que el català continuava ser necessari per a la vida diària). La normalització és l'assegurança de vida d'una llengua.